

OKUPIĆ (18) *vb pf*

o jasne.

inf okupić (5). ◇ *fut* 2 sg okupisz (1). ◇ 3 sg okupi (5). ◇ *praet* 1 sg m -m okupił (1). ◇ 3 sg m okupił (2). *f* okupiła (1). ◇ 3 pl [*m pers* okupili.] *subst* okupiły (1). ◇ *imp* 2 sg oku(p) (1). ◇ *con* 3 sg m by okupił (1). ◇ [*part praet act* okupiwszy.]

Sł stp notuje, *Cn*, *Linde* brak.

1. Zapłacić za otrzymanie czegoś lub za jakieś usługi [w tym: kogo, co (3)] (4) :

Zwroty: [»okupić [co] z długow«: którakolwiek strona z nich będzie mogła przyć do tego, będzie wolno okupiwszy ją [rolę] z długów dzierżec *KsięgaSądIwk* 1593 nr 199].

»[kogo] pieniądźmi okupić« (1): Vmrzeli mu thá [*miłośnica*]/ drugą łobyę námowi/ á pyenyądzmi y obyetnicámi okupi. *GliczKsiąż* O8v.

a. [*Nabyć* [co]: aby było wolno Żydom miasta naszego Ploczka cmyntarz na przedmieściu ploczkim na tym miejscu, gdzie oni plac okupili, mieć i zbudować *DokumPłock* 498.]

b. *Odkupić swoją dawną własność; redimere PolAnt* [w tym: co (1)] (2) : A iefli nie okupi [*domu*]/ y łpełni lię mu rok cały/ tedy odydzie dom on [...] y będzie onego który iy kupił bliżkością y potomkom iego *BudBib Lev* 25/30, *Lev* 27/31.

c. *Wykupić z niewoli [kogo]* (1) : [Anapedon [...] zá nimi/ [zbójcami] lię puścił/ chcąc brátá okupić *HistFort* O7.]

W przeni (1) :

Zwrot: »okupić z rąk [czyich]« (1): Niewolnicy náłzy opánowali nas: á niebył nikt/ ktoby nas okupił z rąk ich *PowodPr* 10.

2. *Zadośćuczynić, wynagrodzić materialnie lub moralnie za wyrządzone zło lub w celu uniknięcia jakiegoś zła; redimere PolAnt* [w tym: kogo, co (1)] (10) : Ktobi komv wziął *Kmieczia* [...], tedygo ma wroczyć zmaiętnością iego wólitką, a niemozogo okvpicz dziefiączyą grzivien *ComCrac* 17; ná potrzebę téy woyny/ nie ieno to łamo ná kupę znieść/ co kto w łkrzynce v siebie domá ma/ ále y to/ coby w kościelých rzeczy świętych było. [...] ták wdzięczna oného *Biłkupá* wielkiego v wóżyftkich rzecz byłá/ że zdrowie miłéy oyczyzny łwéy chce okupić łkárby Bogu poświęconémi. *OrzJan* 112.

Zwroty: »pieniądzmi okupić« (1): tedyc práwo/ ktore rofkázuie mężoboyłstwo pieniądźmi okupić [*lex homicidium pecunia redimi iubens*]/ niema być poczytáne zá práwo/ ále zá *Rzeczypospolitey* zmázę *ModrzBaz* 79.

»okupić śmiercią« [*szyk zmienny*] (2): Y ták śmiercią męzną y dowćipem wielkim czyłtość swoię okupiła *SkarŻyw* 162; *GosłCast* 60.

Przeni: iron. (2) :

Zwrot: »fałszem okupić« = *oszukać* (2): Nie trzebá mu wiary dáć/ bo fáłszem okupi. *BielSat* M4 [*idem*] *BielSjem* 34.

a. *W Starym Testamencie*: złożyć ofiarę Bogu za pierworodnego syna (1) :

Zwrot: »okupem okupić [kogo]« = *redimendo redimere PolAnt* (1): człowieká pierworodnego okupem okupiłz [*redimendo redimes*] á tákże pierworodne bydlę nieczyłte odkupiłz. *BudBib Num* 18/15.

b. *O Chrystusie: ofiarować się za grzechy ludzkie [kogo, co] (2) :*

[*Zwrot:* »z niewolej szatańskiej okupić«: że się [Chrystus] człowieczeństwem naszym odziać raczył: nie dla iakiej naszej zaślugi/ aby nas z niewolej Szatańskiej okupił. *BzowRóż* 41.]

W przen (1) : Dobrodziey moy y tworcá moy/ ręce mię iego vczyniły/ ręce mię iego okupiły *SkarKaz* 209b.

a. *Stanować odkupienie (1) :*

Zwrot:»grzech okupić« (1): A kogożby tá ofiárá nie vbłagáła? Iákiegoż grzechu okupić nie ma? *SkarKaz* 161b.

3. *Uratować; redimere PolAnt [kogo, co] (4) :* Przybliź się ku duszy moiey/ okup ją/ dla nieprzyjaciół moich wykup mię. *BudBib Ps* 68/18[19]; miał vćifk/ lecz ániół oblicza iego zbawiał ie/ w miłości fwey y w łáfcie fwey ten ie okupił/ nośił ie *BudBib Is* 63/9, *Is* 44/22, 23.

[*W przen:*

Zwrot: »[komu] gardło okupić« = *uratować od śmierci*: Ciceronowi to śmieie przypifáli/ że on łam im gárdłá okupił *CiceroKosz* c4.]

Synonimy: **1.** *nabyć*, **2.** »dosyc uczynić«, *nagrodzić, opłacić*; **b.** *wybawić, wyzwolić, zbawić*; **3.** *uchronić, wybawić, wyzwolić*.

Formacje współrdzenne cf 1.KUPIĆ.

Cf **OKUPIENIE, OKUPIONY**

JDok